

Dr. Egresits Ferenc

ISTEN NEM HALOTT! JÉZUS NEM HAL MEG SOHASEM!

Kérdések és megfontolások Jézus „passiója” kapcsán az irgalmasság évében.

- Az esetleges párhuzamok és áthallások nem a „véletlen” művei! -

Jn 18,1-27: JÉZUS ELFOGATÁSA

Mi történik? A vallási hatalom Isten nevében ketrecbe akarja zárni a népet. Jézus megpróbálja megállítani ezt a kísérletet, a kísérletet végzők pedig szeretnék megállítani Jézust. A vallási vezetőknek már nincsenek kétségeik, meghozzák a döntést: Jézust kézre kell keríteni, és meg kell semmisíteni. A legnagyobb gond ugyanis nem az, hogy Jézus gyógyít, hogy szombaton csodát tesz, sőt bizonyos határok között még az sem, hogy Isten fiává teszi magát. *A legnagyobb gond abban áll, hogy Jézus szabaddá teszi az embereket.*

Mit jelent szabaddá tenni a személyeket? Azt jelenti, hogy szertefoszlik a tekintély uralma. Többé már nem engedelmessékedünk, és nem vagyunk alávetve a papság, az írástudók, a farizeusok tekintélyének, már csak arra figyelünk, hogy mit mond a szívünk az emberségről, a szabadságról, az igaz életről. A szabad ember csak Istennek és Isten uralmának van alávetve. A szabadság azt mondja: „Nem vagyok a tied, semmi hatalmad nincs felettem”. A szabadság azt mondja: „Te nem vagy az enyém”, „Nincs semmi hatalmam feletted”. A tekintély számára a legnagyobb veszély a szabadság: a szabad embert többé nem tudja irányítása alá vonni. A szabad gyermek lehet engedetlen, elmehet, és másképp, sőt pont ellenkezőleg tehet, mint mi. A szabad ember szembe fordulhat velünk, mondhatja: „Nem teszem meg... elválnak útjaink... nem hiszek nektek”. A szabad ember nem engedi, hogy büntudatával játsjunk, és a szabad embert nem tudjuk ellenőrizni.

A szeretet szabaddá tesz, mert az a szeretet, amelyik nem tesz szabaddá, szolgálva silányít. *Minden idők leginkább gyűlölt emberei, mint Jézus, azok, akik szabadságot hoznak.* Sokak számára ők a legveszélyesebb, hatástalanításuk, kiiktatásuk mindent megér, kerül, amibe kerül. Diogenész a filozófus egy tányér lencsét evett vacsorára. Látva ezt kollégája, aki a királynak való hízelgése okán jó módban élt, így szólt: „ha megtanultál volna tiszteletteljesen bánni a királlyal, nem szorulnál ilyen hitvány dolgokra, mint a lencse”. Diogenész így válaszolt: **„Ha te megtanultál volna lencsén élni, nem szorulnál rá, hogy hízelegj a királynak”.** Van egy probléma, amit sürgősen meg kell oldani: Jézus! *Jézus szabaddá teszi a személyeket a betegségtől, a démonoktól, a vallási vezetőktől, a vallási hagyományoktól, és mindenekelőtt megnyitja az emberek szemét. Mindez tűrhetetlen: „Meg kell állítani!”*

Mit tesznek? Egy felfegyverzett különítményt küldenek (Jn 18,3.12), amely 600 emberből állt, és még a főpapok által alkalmazott templomi őrséget, amely kb. 200 főt számlált (Jn 18,3). Még akkor is, ha nem volt meg a teljes létszám, szükség van egy ekkora

fegyveres erőre egyetlen ember letartóztatására? Az elképesztően nagy szám (800 ember) csak azt akarja kidomborítani, hogy Jézus a vallási vezetők szemében mekkora veszélyt jelentett. **A rossz csak egyetlen módon képes problémát megoldani: semmisítsük meg (pusztítsuk el)!**

Mit tesz Jézus, amikor megérkeznek? Egy egész hadsereg érkezik érte. Azért jönnek, hogy letartóztassák, erőszakkal elvigyék, pedig igazából Jézus az, aki felajánlja önmagát (Jn 18,8). Jézus mondja: „Vigyetek engem, őket pedig hagyjátok” (Jn 18,8). Miért? *Jézus elcsereéli saját elfogását a tanítványok szabadságára.* Tudja, hogy azért jönnek, hogy elfogják Őt és tanítványait, keresi a lehetőséget, hogy hogyan menekítheti ki őket. *Önmagát ajánlja fel mindenkiért.* A hatalom szemszögéből: „Elfogtuk Őt!”. Jézus szemszögéből: „Szabadon ajánlom fel életemet, hogy meg tudjam mutatni, ki valójában az Atya”.

Jn 18,12-27: JÉZUST A FŐPAP ELÉ VISZIK

Kaifás volt a főpap (Jn 18,13), aki minden rekordot megdöntve 18 évig maradt hivatalban. Tényleges neve azonban József volt. *Kaifás a ragadványneve volt, amely annyit jelent: „Elnyomó!”* Egy név, egy program! Azért, hogy megerősítse hatalmát, később Annás lányát vette el. *Kaifás trükkje, hogy minél tovább hatalomban maradhasson, nagyon is egyszerű volt: elegendő mindenkit megvásárolni.* Még Pilátust, a kormányzót is megvásárolta a könyv szerint. Megvásárolta Pilátust; 30 dénárral Júdást (Mt 26,14-16); sőt dénárral fizette le az öröket, akik Jézus sírjánál örködtek (Mt 28,11-16). Annás azonban szürke eminenciás volt, aki távol állt mindettől. Kr. u. 6-15-ig főpap volt, majd az 5. fiát választotta meg főpapnak. *Annás és Kaifás egy kaszt, egyetlen érdekkör, egy lobb, ugyanazokat a célokat képviselik és védelmezik.* Kaifás kikérdezi Jézust, de milyen párbeszéd ez? Nem azért kérdezik, hogy megismerjék motivációját, hanem, hogy indokot találjanak az elítélésére. Aki már eldöntötte, hogy ki vagy, az nem hallgat meg.

Jn 18,28-19,11: JÉZUS PILÁTUS ELŐTT

Pilátus 3 alkalommal kísérli meg, hogy Jézust megmentse.

1. *Pilátus áll Jézus előtt: nézi, hallgatja, rögtön megérti, hogy veszélyt jelent számára.* Pilátus eldönti, hogy szabadon engedje (Jn 18,38): „Én semmi vétket sem találok benne”. A vezetők elvárása azonban egészen más volt: mivel Pilátus ellenszenvvel nézte a zsidók praktikáit, biztos volt bene, hogy nem győzte meg őket. Rögtön készek is voltak nyomást gyakorolni rá: szabadítsuk ki Barrabást (Jn 18,40). Pilátus egyetért velük és így beszél önmagában: „Ez az ember nem bűnös; elengedem Barrabást, Jézust megkorbácsolatom és minden megoldódik”. Így is tesz. El tudjuk képzelni, hogy milyen fájdalmat élt át a

korbácsolás alatt, hiszen a korbácsolás igazi kínzást jelentett, az elítéltek gyakran bele is haltak. Ráadásul még a katonák is kivetítik az elítéltre minden frusztráltságukat. A megkorbácsolt Jézus arca, egész teste véres, megalázott, kigúnyolt, sebes: jó lenne azt mondani, hogy ennyi elég volt.

2. *Pilátus másodszor is megkísérli, hogy szabadon bocsássa:* „Tudjátok, hogy semmilyen bűnt sem találok benne” (Jn 19,5). Erre a vezetők kijátszzák második kártyájukat: „Isten fiává tette magát” (Jn 19,7). Pilátus, aki érzékeny és a maga nemében érdekesen viszonyult a hithez, amikor „Isten fiáról” hall, elkezd félni: „Valóban?” Ezért tér vissza és kérdi: „Honnan való vagy?” (Jn 19,8). Pilátus fél Isten büntetésétől, amelyet felesége álma is megerősít. Elegendő lenne, ha Jézus azt mondaná: „Igen, én Isten fia vagyok” és Pilátus biztosan rögtön szabadon engedné. Jézus azonban semmit sem mond, csendben marad, és ez zavarba hozza Pilátust. Jézust Pilátus elítélte, mint embert (mint királyt, és nem mint Isten Fiát; Jn 19,15). Az utolsó napon nemcsak imádságaink és vallásos cselekedeteink szerint, hanem emberként is meg leszünk ítélve: **„Szerettél-e igazából? Együtt tudtál-e érezni? Képes voltál-e küzdeni az emberiségért? Ember voltál, emberként éltél?”**

3. *Pilátus keresi az indokot, hogy szabadon bocsáthassa (Jn 19,12). A vezetők ellenben kijátszzák a gyilkos, utolsó kártyájukat: Pilátus karrierjét.* Pilátus a császár barátja. A „császár barátja” azon kevesek ismertető és megtisztelő címe, amelyet csak az uralkodó adhat. Pilátus bízott benne, és úgy is gondolta, hogy ez a cím neki is kijár, ha előbb nem, amikor visszatér majd küldetése után Rómába. Mit mondanak a vallási vezetők? Ezt mondják: „Ha szabadon engeded, nem vagy a császár barátja. Amikor királlyá tette magát a császár ellen fordult” (Jn 19,12). *Pilátust most megfogták: feláldozza a karrierjét (=Jézust szabadon bocsátja) vagy feláldoz egy ártatlant (=keresztre feszítés)? Nincs kétség: személyes érdeke sokkal fontosabb számára minden másnál.*

Jn. 19,12-42: JÉZUST KERESZTRE FESZÍTIK

Végül is nincs irgalom ezen ember számára. **Jézus az irgalom**, a könyörület utolsó jelét kéri az embertől: „Szomjazom” (Jn 19,28). Szívük azonban annyira kemény, páncéllal körülvett, akkora a távolság, ami szívük és az ő szíve között van, amiben emberség, együttérzés és végtelen gyengéd szeretet van. **Jézus számára azonban nincs irgalom.** És mivel kínálják? Ecettel. A 69. zsoltár 22. verse így hangzik: „Ételembe epét kevertek, szomjúságomban ecettel itattak”. Az ecet a gyűlölet jelképe: nincs irgalom, csak megkeményedett szívek. Jézus megfizet mindenkiért és mindenért. Jézus „gyűlöletet iszik”, amelyet mások hordoznak magukban, életükben. A Főpapok Jézusra vetítik abbéli félelmüket, hogy elveszítik pozíciójukat. **Pilátus Jézusra vetíti a félelmét**, hogy vége szakad karrierjének.

Az apostolok Jézusra vetítik ki elvárásaikat és egyben ítéletüket, amikor nem azok szerint cselekszik. A nép Jézusra vetíti ki arra való képtelenségét, hogy megszabaduljon a rómaiak hatalmától, ezért királyt csinál belőle. **Jézus azért hal meg, mert azok, akik körülveszik, kivetítik rá félelmeiket.** Jézussal megítatják mindazt a gyűlöletet, ami nem az Övé.

„Ne hívj többé a barátodnak... A barátot meg kell hallgatni!” Nincs már többé barát a közelemben (a barátságot a szabadság élteti), édesapám és édesanyám viszont azt akarják, hogy olyan legyek, mint ők. Ugyanez érvényes a népek egymással kapcsolatos érzéseire, előítéleteire is. Nemzetek megnevezése nélkül, ha hallgatjuk az egyiket, akkor minden rossz a másiktól a származik. Mindegyik azt látja a másiban, amit nem kíván látni önmagában. **Gondoljunk csak a megfélemlítésre: elég csak valakit célba venni, körbeállni, kipécézni, elnyomni.** Minden, ami nem működik, ami rossz, ami ellen fel kell lépni, és küzdeni kell, az mind miatta van (akár egyénről vagy csoportról legyen is szó).

A rossz kivetítése kisebb-nagyobb mértékben, de mindegyikünknek a sajátja. Amikor valakinek azt mondom: „Pont olyan vagy, mint az apád; nem vagy olyan, mint amilyennek gondoltalak; nem vagy olyan mint...”, nem teszek mást, minthogy elvárom valakitől, hogy egészen más legyen, mint amilyen ő valójában. A kivetítés öl, mert a másiktól azt kérem, követelem, rárovnom, hogy az legyen, ami nem. Ha hallgat rám, meghal a személyisége (egyedisége). Ha nem hallgat rám, megölöm (mert nem az elvárasom szerint való). Egy fogfájós ember találkozik egy másikkal, aki ordít a fájdalomtól, és megkérdezi tőle: „Mi a baj?” Mire ő így felel: „Megmart egy mérges kígyó”. „Ó, akkor nincs semmi baj, azt hittem, hogy a fogad fáj!”

Jézus mindenekelőtt az Isten báránya, akit megöltek, mert mások közvetlenül rá helyezték minden gyűlöletüket. Jézus meghal a kereszten: **valójában Jézus nem hal meg.** Az evangéliumok nem úgy fogalmazznak, hogy „Jézus meghal”, hanem "kilehelte a Lelkét" (Jn 19,30). Jézus halálától kezdve lelket kilehelni = meghalni, ez a kifejezés azonban korábban semmilyen formában sem szerepelt. *Jézus (a szó legmélyebb értelmében) nem hal meg: az embereknek nem sikerült megölni Őt. Jézus kiárasztja lelkét: az Ő Lelke árad ki ránk. Halála mindannyiunk számára az „Élet” ajándékozásává válik.* Bennünk él. Szentlelke él mindenki bennében, aki befogadja Őt. Jézus nemcsak egyszer halt meg 2000 évvel ezelőtt. Meghal mindig, amikor Szentlelkét nem engedem élni bennem. Ő él bennem: nekem kell eldöntennem engedem-e élni, vagy bezárom szívem sírjába. Nemcsak a főpapok, Pilátus, tanítványok, a tömeg okozta Jézus vesztét, hanem én is. Ha nem él bennem, bennem meghalt... Nagypéntek tehát így zárul: Jézus a lelkét adja nekünk. Mi történik ezután? Ő él bennünk, mi élünk Őbenne. Ő nincs többé. Fizikai értelemben igen. Ő viszont nagyon is él: mint élő jelenlét bennünk. *Mi vagyunk és az Ő Szentlelke bennünk. Ha engedjük életre kelni, akkor lesz Húsvét! Itt az ideje, hogy döntsünk.*

Szentéletű ember sétál a városban, egyszer csak egy tépett, rongyos ruházatú kislányra lesz figyelmes, aki élelmet koldul. Istenhez fordul és így szól: „Istenem, hogyan engedheted ezt meg? Könyörgök, tégy valamit”. Este a híradóban további lehangoló képeket lát: halálra szánt szemek, kihasznált nők, elutasított gyermekek. Szomorúság, gyász, fájdalom, szenvedés mindenfelé: „*Hallod Uram, tégy valamit*”. Az éjszaka során megérkezett a válasz az Úrtól: **„Megalkottalak téged!”**

Ő bennünk fog élni... ha akarjuk feltámadását.

Ő bennünk fog meghalni... ha a sírban akarjuk hagyni, nyugodni.

Túrmezei Erzsébet: MEDDIG

Uram, Teneked sok a Pétered,
sokak a nagycsütörtök-éjszakáid.
S olyan kevés a csendes Jánosod,
aki nem ígér, nem fogadkozik,
de elkísér egész a Golgotáig.

Mert olyan könnyű azt kimondani
egy izzó percben: Meghalok Veled!
De annyi minden visszahúzna még,
ha ránk borul a szörnyű éjszaka,
ha megérint a fagyos lehelet.

Talán csak egy kisgyermek mosolya,
vagy a hitves könnyfátyolos szeme...
Susognak a szélben ringó habok:
a halászbárka, az otthon képe hív...
Óh, legalább búcsúzni kellene!

Hamu alól az életöszton is
felparázslík: Óh., Ily hirtelen?
Egy percre olyan szép lesz a világ,
átölel minden színe, illata!
S már el is hangzott a 'Nem ismerem!'

Uram, Teneked sok a Pétered,
sokak a nagycsütörtök-éjszakáid.
Óh, bár lehetnék csendes Jánosod,
aki nem ígér, nem fogadkozik,
de hű marad egész a Golgotáig.

Ebben a hűségben megélt, Isten irgalmának és szeretetének mélységeit megtapasztalt Nagyhetet, és örömteljes Húsvéti ünnepeket kívánok imádságos szeretettel minden kedves olvasónak.